

مهر آموزشگاه	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	دبیرستان شاهد پسران امتحانات نوبت خرداد ۱۳۹۸	آزمون درس: علوم و فنون ادبی ۱
	ساعت برگزاری: ۱۱ صبح		نام و نام خانوادگی دبیر: آقای شربتی
	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۳/۷		پایه و رشته تحصیلی: دهم انسانی
	تعداد سؤال: ۳۱ سؤال تعداد صفحه: ۴ صفحه		نام و نام خانوادگی:

	الف: قافیه و موسیقی شعر: (۶ نمره)	الف
۰/۵	در هریک از ابیات زیر قافیه تابع کدام قاعده است؟ سال ها دل طلب جام جم از ما می کرد ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می کرد منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست	۱
۰/۷۵	انواع قافیه را در بیت های زیر مشخص کنید. آتش است این بانگ نای و نیست باد او می رود دامن کشان من زهر تنهایی چشان هر که این آتش ندارد نیست باد دیگر مپرس از من نشان، کز دل نشانم می رود یار مرا غار مرا عشق جگرخوار مرا یار تویی غار تویی خواجه نگهدار مرا	۲
۰/۷۵	با توجه به بیت به پرسش ها پاسخ دهید. بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست الف) ردیف را مشخص کنید ب) حروف اصلی قافیه کدامند؟ پ) حروف الحاقی را مشخص کنید. بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	۳
۰/۵	واژه « دل آرام » را با حذف همزه تقطیع هجایی و علامت گذاری کنید.	۴
۰/۵	ثابت کنید که دو مصراع بیت زیر با هم هم وزن اند. بشنو از نی چون حکایت می کند وز جدایی ها شکایت می کند	۵
۰/۲۵	کلمات « که » (u =) و « کشت » (u - -) در کجای مصراع با کلمه « کش » (- =) برابر است	۶
۱/۵	برای کاربردهای گوناگون (صامت، مصوت) هر یک از واج های زیر، نمونه هایی بنویسید. « و » صامت: « ی » صامت: « ه » صامت: مصوت: مصوت: مصوت:	۷
۱	بیت زیر را تقطیع هجایی و سپس تقطیع به ارکان نمایید. « چو خواهی که نامت بود جاودان مکن نام نیک بزرگان نهان »	۸
۰/۲۵	رکن معادل « - U - » را بنویسید.	۹

ب	زیبایی شناسی: ۶ نمره
۱۰	در بیت «رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود» کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ نام آرایه حاصل از این تکرار چیست؟ + / ۵
۱۱	در هر یک از ابیات زیر کدام واژه آرایه تکرار را ایجاد کرده است؟ الف) چو شد روز رستم بپوشید گبر نگرهبان تن کرد بر گبر ببر ب) زین لاله بشکفته در دامن صحرا هر لاله نشان قدم راهنوردی است + / ۵
۱۲	در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع هر سجع را بنویسید. الف) منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت ب) هر چه در دل فروآید در دیده نکو آید ۱
۱۳	با ذکر دلیل نشان دهید در کدام بیت آرایه موازنه و در کدام بیت آرایه ترصیع به کار رفته است؟ الف) آه از آن جور تناول که در این دامگه است آه از آن سوز و گدازی که در آن محفل بود ب) به اعضا پشه ای هم چند فیل است در اسما قطره ای مانند نیل است ۱
۱۴	در هریک از ابیات زیر جناس ها را بیابید و نوع هریک را مشخص کنید الف) بدان گه که خیزد خروش خروس ز درگاه برخاست آوای کوس ب) شادی مجلسیان در قدم مقدم تو است جای غم باد مر آن دل که نخواهد شادت ج) مکن تا توانی دل خلق ریش و گر می گنی می گنی بیخ خویش د) نه عجب که قلب دشمن شکنی به رو ز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی ۲
۱۵	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید « ز مشرق سرکوی آفتاب طلعت تو اگر طلوع کند طالعهم همایون است» الف) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟ ب) در بدیع استفاده از واژگان هم ریشه را چه می نامند؟ پ) صامت های مشترک آن را بنویسید. + / ۷۵
۱۶	واژه ای بنویسد که با کلمه «سیب» سجع مطرف باشد. + / ۲۵
پ	سبک شناسی و تاریخ ادبیات: ۴ نمره
۱۷	کدامیک از گزینه های زیر در مورد ویژگی های ادبی سبک قرن پنجم و ششم نادرست است؟ + / ۵

	الف- رواج و اوج گیری بیشتر قالب های شعری، به ویژه غزل و مثنوی ب- رواج داستانسرایی و منظومه های داستانی پ- به کار گیری ردیف های فعلی و اسمی دشوار ت- توجه کمتر به آرایه های ادبی											
۰/۵	سبک کدام دوره را باید سبک « بینابین » نامید؟ چرا؟	۱۸										
۰/۲۵	استفاده از دو نشانه برای یک متمم مانند: «زدش بر زمین بر به کردار شیر» از کدام ویژگی شعر سبک خراسانی است؟	۱۹										
۰/۲۵	ویژگی اصلی نثر موزون چیست؟	۲۰										
۰/۵	عمده ترین دلایل فارسی نویسی نویسندگان در سده پنجم و ششم چیست؟	۲۱										
۰/۲۵	فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی به خط نوشته می شد.	۲۲										
۰/۲۵	چرا رودکی را پدر شعر فارسی نام نهاده اند؟	۲۳										
۰/۵	کدام شاعران معروف آذربایجان سبک شعر فارسی را از آنچه در دیگر نواحی ایران رایج بود متمایز ساختند ؟	۲۴										
۰/۲۵	از کتاب اوستا چه استفاده ای می شد؟	۲۵										
۰/۷۵	نام پدید آورندگان آثار در ستون « الف » را به آثار در ستون « ب » وصل کنید. (در ستون « ب » یک مورد اضافی است.)	۲۶										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>« الف »</th> <th>« ب »</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) ابوالفضل میبدی</td> <td>۱- چهار مقاله</td> </tr> <tr> <td>ب) ابوالمعالی نصرالله منشی</td> <td>۲- کشف الاسرار و عده الابرار</td> </tr> <tr> <td>پ) نظامی عروضی</td> <td>۳- قابوسنامه</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴- کلیله و دمنه</td> </tr> </tbody> </table>	« الف »	« ب »	الف) ابوالفضل میبدی	۱- چهار مقاله	ب) ابوالمعالی نصرالله منشی	۲- کشف الاسرار و عده الابرار	پ) نظامی عروضی	۳- قابوسنامه		۴- کلیله و دمنه	
« الف »	« ب »											
الف) ابوالفضل میبدی	۱- چهار مقاله											
ب) ابوالمعالی نصرالله منشی	۲- کشف الاسرار و عده الابرار											
پ) نظامی عروضی	۳- قابوسنامه											
	۴- کلیله و دمنه											
	تحلیل نظم و نثر: ۴ نمره	ث										
۰/۵	نمونه های زیر را از دید حس و حال فضای شعری و عاطفی بررسی کنید. الف- بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم ب- خروشید کای فرخ اسفندیار هموردت آمد مشو باز جای	۲۷										

۰/۵	نمونه زیر را از نظر ویژگی های قلمرو فکری بررسی کنید. ای خواجه رسیده است بلندیت به جایی کز اهل سماوات به گوش تو رسد صوت گر عمر تو چون قد تو باشد به درازی تو زنده بمانی و بمیرد ملک الموت	۲۸
۱	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا بی وفا حالا که من افتاده ام از پا چرا؟	۲۹
۱/۲۵	متن زیر را از دیدگاه قلمرو ادبی بررسی و تحلیل کنید. صبح است، آفتاب مثل تشتی از طلای گداخته بر گوشه جهان گذاشته شده، فلک نقاش می خواهد عالم را طلایی کند؛ اما هنوز دست به کار نشده، اول با گرد نقره ای و لاجوردی بوم آسمان را رنگ می ریزد. زمین مانند روپوشی از مخمل سبز است. انبوه درختان در هر گوشه سر به هم آورده اند و هنوز اسرار شب را در میان دارند.	۳۰
۰/۷۵	شعر زیر را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی بررسی کنید بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی آب جیحون از نشاط روی دوست خنگ ما را تا میان آید همی ای بخارا! شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی	۳۱
۲۰	جمع نمرات برگه (به عدد): جمع نمرات برگه (به حروف): جمع بارم	

موفق و پیروز باشید. شربتی